

SEMJON BYČKOV

šéfdirigent a hudební ředitel

Semjon Byčkov stojí na počátku dalšího pětiletého období v roli šéfdirigenta a hudebního ředitele České filharmonie. Jeho hluboké propojení s orchestrem vzniklo díky špičkovým provedením skladeb významných českých skladatelů, oceňovanému mahlerovskému cyklu natočenému pro Pentatone a řadě nezapomenutelných koncertů s díly Rachmaninova, Šostakoviče, Strausse, Schumanna a Beethovena.

Byčkovova inaugurační sezona s Českou filharmonií začala mezinárodním turné, které orchestr zavedlo od vystoupení doma v Praze až po koncerty v Londýně, New Yorku a Washingtonu. Ve 128. sezoně je největší pozornost věnována Dvořákovi – jeho dílo zahájí novou sezonu a zazní i na prvním abonementním koncertě. Byčkov spolu s Českou filharmonií představí Dvořáka také publiku v Jižní Koreji a v Japonsku v rámci jihoasijského turné původně plánovaného na rok 2020. V druhé části sezony přiveze Česká filharmonie Dvořáka do hlavních evropských metropolí, aby jeho dílem oslavila rok 2024 jako Rok české hudby.

V posledních třech sezonách se Byčkov v práci s Českou filharmonií zaměřil na hudbu Gustava Mahlera, jehož symfonie zazněly v Rudolfinu, na turné a nakonec vyšly i na CD. Mahlerovský cyklus vydavatelství Pentatone zahájilo na jaře 2022 vydání Mahlerovy Symfonie č. 4, na niž navázala v říjnu Symfonie č. 5 a nejnověji také Symfonie č. 2. Mahlerova Symfonie č. 3 zazní v této sezoně v Rudolfinu a v Baden-Badenu.

Další významné projekty Byčkovova působení ve funkci šéfdirigenta zahrnují objednávku 14 nových kompozic – devíti od českých skladatelů a pěti od zahraničních. Symfonie Detleva Glanerta a Juliana Andersona byly inspirovány Prahou – ta se také objevuje v názvech skladeb. Bryce Dessner složil hudební báseň inspirovanou přírodou baskického pobřeží, kde Byčkov žije, na objednávku vznikly také klavírní koncerty Thierryho Escaicha a Thomase Larchera.

Byčkovovým prvním velkým počinem s Českou filharmonií byl Projekt Čajkovskij – komplet 7 CD věnovaný Čajkovského symfonickému repertoáru vydaný společností Decca Classics a série mezinárodních rezidencí. Loni v září, krátce po oficiálním koncertě u příležitosti českého předsednictví Rady EU, vstoupil Byčkov s Českou filharmonií do sezony na Mezinárodním hudebním festivalu Dvořákova Praha, kde třikrát koncertně provedl Dvořákovu Rusalku.

Tak jako Česká filharmonie je i Semjon Byčkov pevně spjat s kulturou východoevropskou i západoevropskou. Narodil se v roce 1952 v Leningradě, v roce 1975 emigroval do Spojených států amerických a od poloviny osmdesátých let žije v Evropě. Od pěti let se Byčkovovi dostávalo mimořádného hudebního vzdělání. Nejprve se učil hrát na klavír, později byl vybrán ke studiu na Glinkově škole sborového zpěvu a ve třinácti letech absolvoval první lekce dirigování. V sedmnácti letech byl přijat na Leningradskou konzervatoř, kde studoval u legendárního pedagoga Ilji Musina. Tři roky nato zvítězil v Rachmaninově dirigentské soutěži. Protože mu byla odepřena cena spočívající v dirigování Leningradské filharmonie, Byčkov Sovětský svaz opustil.

Než se v roce 1989 vrátil do Leningradu jako hlavní hostující dirigent Leningradské filharmonie, získal věhlas ve Spojených státech jako hudební ředitel Grand Rapids Michigan Symphony Orchestra a Filharmonie Buffalo. Jeho mezinárodní kariéra, která začala ve Francii debutem v Lyonské opeře a na festivalu v Aix-en-Provence, začala strmě růst po řadě exponovaných záskoků, které vedly k pozvání k dirigování Newyorské filharmonie, Berlínských filharmoniků a Královského orchestru Concertgebouw. V roce 1989 byl jmenován hudebním ředitelem Orchestre de Paris, v roce 1997 se stal šéfdirigentem Symfonického orchestru Západoněmeckého rozhlasu v Kolíně nad Rýnem a následujícího roku šéfdirigentem drážďanské Semperovy opery.

Byčkovův koncertní i operní repertoár je velmi široký. Diriguje na všech celosvětově významných operních scénách – v La Scale, Pařížské národní opeře, drážďanské Semperově opeře, Vídeňské státní opeře, Metropolitní opeře v New Yorku, londýnské Královské opeře v Covent Garden a madridském Teatro Real. Jakožto hlavní hostující dirigent festivalu Maggio Musicale Fiorentino si vydobyl uznání svým pojetím Janáčkovy Její pastorkyně, Schubertova Fierrabrasy, Pucciniho Bohémy, Šostakovičovy Lady Macbeth Mcenského újezdu a Musorgského Borise Godunova; všechna tato představení obdržela prestižní italskou cenu Premio Abbiati. K novým vídeňským inscenacím s Byčkovovou účastí patří Straussův Růžový kavalír a Daphne, Wagnerův Lohengrin a Parsifal a Musorgského Chovanština. V Londýně Byčkov debutoval jako operní dirigent novým provedením Straussovy Elektry a v Královské opeře dirigoval rovněž nové inscenace Mozartovy opery Così fan tutte, Straussovy Ženy beze stínu a Wagnerova Tannhäusera. Mezi nedávné produkce patří Straussova Elektra v Paříži, Dvořákova Rusalka v Londýně a Wagnerův Tristan a Isolda v Madridu.

Díky tomu, že v sobě Byčkov spojuje vrozenou muzikálnost s precizností vštípenou ruskou hudební školou, se jeho koncertní vystoupení vždy těší velké pozornosti. V Británii kromě pravidelného vystupování s Londýnským symfonickým orchestrem zastává také čestné funkce u Symfonického orchestru BBC, s nímž každoročně vystupuje v cyklu BBC Proms, a na Královské hudební akademii, což v obou případech dokládá hloubku vzájemného vztahu. V Evropě Byčkov často vystupuje na turné s Královským orchestrem Concertgebouw a Mnichovskou filharmonií. Každoročně hostuje také u Vídeňských a Berlínských filharmonií, orchestru lipského Gewandhausu, Orchestre National de France a orchestru Accademia Nazionale di Santa Cecilia. V USA koncertuje s Newyorskou filharmonií, Chicagským symfonickým orchestrem, Losangeleským symfonickým orchestrem, Filadelfským orchestrem a Clevelandským orchestrem.

Byčkov spolupracoval na rozsáhlých nahrávacích projektech pro společnost Philips s Berlínskými filharmonií, Symfonickým orchestrem Bavorského rozhlasu, Královským orchestrem Concertgebouw, orchestrem Philharmonia, Londýnskou filharmonií a Orchestre de Paris. V rámci třináctileté spolupráce se Symfonickým orchestrem Západoněmeckého rozhlasu v Kolíně nad Rýnem (1997–2010) pořídil řadu nahrávek děl Richarda Strausse (Elektra, Daphne, Život hrdiny, Metamorfózy, Alpská symfonie, Enšpíglova šibalství), Gustava Mahlera (Symfonie č. 3, Píseň o zemi), Dmitrije Šostakoviče (symfonie č. 4, 7, 8, 10, 11), Sergeje Rachmaninova (Zvony, Symfonické tance, Symfonie č. 2), Giuseppe Verdiho (Requiem), kompletního cyklu Brahmových symfonií a skladeb Detleva Glanerta a Yorka Höllera. Byčkovova nahrávka Čajkovského Evžena Oněgina se stala doporučeným titulem v pořadu „Building a Library“ stanice BBC Radio 3 (2020), jeho provedení Wagnerova Lohengrina bylo v anketě časopisu BBC Music Magazine vyhlášeno Nahrávkou roku 2010 a jeho verze Schmidtovy Symfonie č. 2 s Vídeňskými filharmonií se stala v témže časopise Nahrávkou měsíce. O Projektu Čajkovskij vydaném v roce 2019 napsal časopis BBC Music Magazine: „Nejkrásnější orchestrální hra, jakou si lze představit, můžete slyšet na nahrávce Semjona Byčkova s Českou filharmonií z roku 2017, na níž nejmodernější záznam společnosti Decca zachycuje každý detail.“

Byčkov byl mezi prvními hudebníky, kteří otevřeně vyjádřili svůj postoj po vypuknutí války na Ukrajině. Na podporu Ukrajiny promluvil na pražském Václavském náměstí, jeho slova zazněla v rozhlase a televizi v České republice, Francii, Německu, Rakousku, Velké Británii a USA. Byl osloven, aby napsal text pro časopis The Economist a jako host se objevil v pořadu HARDtalk BBC World Service.

V říjnu 2022 byl Semjon Byčkov oceněn jako Dirigent roku v mezinárodním žebříčku Musical America, v témže roce získal i čestný doktorát na londýnské Královské hudební akademii. Titul Dirigent roku obdržel Semjon Byčkov také v mezinárodní soutěži International Opera Awards v roce 2015.

